

Ευνοούν οι ταραχές τον Τραμπ;

Είναι πλέον ορατό το σχίσμα που έχουν προκαλέσει στην αμερικανική κοινωνία οι διαδηλώσεις αλλά και οι απειλές του ηγέτη της χώρας

ΤΗΣ ΚΙΤΤΥΣ ΞΕΝΑΚΗ

Το σχίσμα που έχουν προκαλέσει στην αμερικανική κοινωνία οι διαμαρτυρίες για τη δολοφονία του Τζορτζ Φλόιντ και οι απειλές του Ντόναλντ Τραμπ να στείλει στρατό κατά των διαδηλωτών έγινε απόλυτα ορατό το βράδυ της Δευτέρας στις παράλληλες τοποθετήσεις δύο αμερικανών τηλεοπτικών παρουσιαστών. «Ανοιξε τα μάτια σου, Αμερική! Βρισκόμαστε στα πρόθυρα μιας δικτατορίας», σήμανε συναγερμό μέσω του CNN ο Ντον Λέμον. Την ίδια ώρα, στο υπερσυντηρητικό Fox News, ο Τάκερ Κάρλσον καλούσε τον πρόεδρο των ΗΠΑ να καταστείλει δια της βίας τις διαδηλώσεις. «Αν προστατεύσεις τον λαό σου, θα σου συχωρεθούν τα πάντα. Αν όμως δεν

τον προστατεύσεις... τότε τελειώσες», τον προειδοποίησε.

Με τις διαδηλώσεις και τις ταραχές να προστίθενται σε μία πανδημία που έχει στοιχίσει περισσότερες από 107.000 ζωές στις ΗΠΑ, και μία οικονομία που καταρρέει εξαιτίας της, πρόσφατη δημοσκόπηση εμφανίζει τον δημοκρατικό αντίπαλο του Τραμπ, τον Τζο Μπάιντεν, να έχει προβάδισμα 10 ποσοστιαίων μονάδων ενόψει των προεδρικών εκλογών του Νοεμβρίου και το ποσοστό δημοτικότητας του αμερικανού προέδρου έχει πέσει κάτω από το 43%. Υπάρχει βέβαια μία σχολή σκέψης που λέει πως οι ταραχές στις ΗΠΑ θα βοηθήσουν τον Τραμπ. Πολλές συγκρίσεις γίνονται τις τελευταίες ημέρες με το 1968, όταν ο Ρίτσαρντ Νίξον κατάφερε να εισέλθει στον Λευκό Οίκο με όχημα μία ατζέντα

REUTERS/LEAH MILLIS

«Μαμά, δεν μπορώ να ανασάνω!». Διαδηλωτής στη Μινεάπολη κρατά χαρτόνι με τα τελευταία λόγια του Τζορτζ Φλόιντ πριν δολοφονηθεί από τον αστυνομικό

«νόμου και τάξης», έπειτα από τις οργανωμένες διαδηλώσεις και τις ταραχές που είχαν ακολουθήσει τη δολοφονία του Μάρτιν Λούθερ Κινγκ. Και είναι βέβαιο ότι ο Τραμπ κάνει ό,τι μπορεί για να τον μιμηθεί. Υπάρχει εντούτοις και μία άλλη σχολή σκέψης, η οποία προβλέπει ότι η φωτιά που έχει ανάψει στις ΗΠΑ θα κάνει στον Τραμπ περισσότερο κακό παρά καλό – υπάρχουν τεράστιες διαφορές ανάμεσα στο 1968 και το 2020, θυμίζουν οι εκπρόσωποί της, ο Νίξον δεν διεκδικούσε επανεκλογή, είχε απέναντί του έναν απερχόμενο αντιπρόεδρο, και όσο και αν κατηγορεί ο Τραμπ τους Δημοκρατικούς για την αναταραχή, δεν μπορεί να κάνει τους αμερικανούς ψηφοφόρους να ξεχάσουν πως είναι αυτός ο πρόεδρος, είναι αυτός υπεύθυνος.

Διαξιφισμοί

Η ανασφάλεια του προέδρου

ΤΟΥ ΘΑΝΟΥ ΒΕΡΕΜΗ

Οι μεγάλες απώλειες σε ζωές από τον κορωνοϊό στις ΗΠΑ και το αρνητικό αποτέλεσμα στην οικονομία, έδωσε την ευκαιρία στον Τζο Μπάιντεν να προπορευτεί στις σφυγμομετρήσεις. Η έκρηξη βίας που παρουσιάστηκε μετά τη δολοφονία του Αφροαμερικανού Τζορτζ Φλόιντ προκάλεσε μεικτές αντιδράσεις από τους Αμερικανούς: η φοβική αντίδραση αυτών που θα ήθελαν να ελέγξουν τη μαζική βία και η κακή εντύπωση που προκάλεσε στους σκεπτόμενους Αμερικανούς η αντίδραση του προέδρου της Αμερικής. Ο Ντόναλντ Τραμπ απευθύνεται για μια ακόμα φορά στους λιγότερο σώφρονες και καλλιεργημένους Αμερικανούς προκαλώντας με τα λόγια του τις φοβίες τους και τη μισαλλοδοξία τους. Υπάρχει ωστόσο και ένα άλλο στοιχείο σε αυτό το ψυχόδραμα του Τραμπ, αν θα προκαλέσει μεγαλύτερη προσέλευση ψηφοφόρων από τις τάξεις των Αφροαμερικανών αφενός, και εν μέρει των Λατινοαμερικανών και από την άλλη αν θα αυξήσει τις ψήφους των Ρεπουμπλικανών γενικότερα.

Καθώς οι Ρεπουμπλικάνοι σημειώνουν πάντοτε μεγαλύτερη προσέλευση στις κάλπες από τους Δημοκρατικούς, μπορεί κανείς να υποθέσει ότι τα περιθώρια αύξησης της προσέλευσης των Ρεπουμπλικανών είναι περιορισμένα. Είναι επίσης απίθανη η μετάσταση Δημοκρατικών ψηφοφόρων στις τάξεις των Ρεπουμπλικανών. Οι Δημοκρατικοί γενικά είναι πολυπληθέστεροι από τους Ρεπουμπλικανούς αλλά προσέρχονται λιγότερο στις κάλπες. Το σημερινό φαινόμενο του αμερικανικού πολιτικού διχασμού περιχαράκνει την ένταξη και των μεν και των δε. Το στοιχείο όμως που οι Δημοκρατικοί μπορούν να εκμεταλλευθούν λόγω των περιστάσεων είναι η οργή των Αφροαμερικανών ώστε να προσέλθουν περισσότεροι στις κάλπες και η ανασφάλεια των Λατίνων οι οποίοι αντιλαμβάνονται ότι η σχετικά χαμηλή τους οικονομική κατάσταση τους εκθέτει περισσότερο από άλλους Αμερικανούς στους κινδύνους μιας πανδημίας και στις οικονομικές της συνέπειες. Οι μελλοντικές εκλογές για τον πρόεδρο των ΗΠΑ και μέρους του οίκου των αντιπροσώπων και της Γερουσίας θα κριθούν κυρίως από την κατάσταση της οικονομίας και τη γενικότερη ανησυχία εκείνου του τμήματος των Αμερικανών που δεν έχουν επαρκή ασφάλιση υγείας.

Όλα αυτά δείχνουν την εκλογική ανασφάλεια που πρέπει να αισθάνεται ο πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ.

ΤΟΥ ΡΩΜΑΝΟΥ ΓΕΡΟΔΗΜΟΥ

Στρατηγική υψηλού ρίσκου

Οι ΗΠΑ ζούνε μια εξαιρετικά φορτισμένη στιγμή. Η πόλωση μεταξύ των δύο κομμάτων έχει πλέον μετατραπεί σε ακραία σύγκρουση δύο άκρων που έλκουν σαν μαγνήτες μετριοπαθείς ανθρώπους. Η λογική λέει ότι η κατάσταση αυτή ευνοεί τον Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος έχτισε την προεδρία του στην πόλωση με κάθε κόστος. Έπειτα από μία χαώδη, κωμικοτραγική διακυβέρνηση, οι συνέπειες της οποίας φάνηκαν στην καταστροφική διαχείριση του κορωνοϊού, και με τον Τζο Μπάιντεν να εμφανίζεται ισχυρός στις δημοσκοπήσεις, μια κατάσταση εκτάκτου ανάγκης είναι ίσως το μόνο πράγμα που να μπορεί να σώσει την επανεκλογή του. Όπως γνωρίζουμε καλά και στην Ελλάδα, η εκτροπή θεμιτών και ειρηνικών μαζικών διαδηλώσεων, από ομάδες αναρχικών και σορτουνιστών, σε αντι-βία, πλιάτσικο και εκτεταμένες ζημιές ενεργοποιεί ένστικτα αντίδρασης σε μια κοινωνία στην οποία «ο νόμος και η τάξη» είναι βασικό πολιτισμικό καύσιμο. Η δε συσσωρευμένη οργή των φυλετικών μειονοτήτων οδηγεί συχνά σε μια αντιπαραγωγική, ισοπεδωτική ρητορική αυτοθυματοποίησης και ταπείνωσης της λευκής πλειοψηφίας. Οι γέφυρες επικοινωνίας ανάμεσα στις κοινότητες καίγονται. Η μετριοπαθής στάση θεωρείται ως προδοσία.

Σε ένα τέτοιο κλίμα, ο Τραμπ θεωρητικά μπορεί να πάρει με το μέρος του τους «νοικοκυραίους» όσους θεωρούν ότι, ασχέτως του υπαρκτού συστημικού ρατσισμού, η κοινωνία πρέπει να υποστηρίξει τις Αρχές. Δεδομένου του χαρακτήρα του και της δύσκολης θέσης στην οποία βρίσκεται, δεν θα πρέπει να εκπλαγούμε εάν τραβήξει τα πράγματα στα άκρα. Περιορισμός κυκλοφορίας, στρατός στους δρόμους, μια άτυπη εμφύλια σύγκρουση. Μια παρατεταμένη κατάσταση εκτάκτου ανάγκης ενδεχομένως να είχε απρόβλεπτες θεσμικές συνέπειες, π.χ. στην ομαλή διεξαγωγή των εκλογών του Νοεμβρίου. Ωστόσο, αυτή η γραμμή σκέψης βασίζεται σε μία σημαντική παραδοχή που μέχρι τώρα ίσχυε, αλλά ίσως όχι για πολύ ακόμα: ότι ο κομματικός μηχανισμός των Ρεπουμπλικανών θα συνεχίσει να τον ανέχεται.

Η στρατηγική του Τραμπ είναι υψηλού ρίσκου. Ακόμη και το ηθικά και εγκληματικά νεκρό πάλοι ποτέ κόμμα των Λίνκολν, Αϊζενχάουερ και Ρέιγκαν, κάποια στιγμή θα ξυπνήσει. Κανείς δεν γνωρίζει ποιο θα είναι το άχυρο που θα σπάσει την πλάτη της καμύλας. Όσο όμως ο Τραμπ εκφυλίζει θρησκευτικά και θεσμικά σύμβολα στα οποία βασίζεται η επιβίωση των Ρεπουμπλικανών, τόσο θα πλησιάζει στην πηγή του φωτός σαν την πεταλούδα.

Ο Θάνος Βερέμης είναι ομότιμος καθηγητής, αντιπρόεδρος στο Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής

Ο Ρωμανός Γεροδήμος είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Βουρμουνθ. Το βιβλίο του «Ανταποκρίσεις από τον 21ο αιώνα» κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Παπαδόπουλος.